

مسأله دیگری و ترتیبات سیاسی خاورمیانه

مبحث حاضر پرداختن به این سوال را مورد توجه و کنکاش قرار می‌دهد که؛ دیگری‌ها چه نقشی در ترتیبات سیاسی خاورمیانه ایفا می‌کنند؟ موضوع "خود" و "دیگری" در رشته‌ها و حوزه‌های مختلف علوم انسانی به خصوص روانشناسی و فلسفه و البته در نظریات گوناگون روابط بین‌الملل و علوم سیاسی جایگاه ویژه‌ای دارد که بحث حاضر با خوانشی از دیدگاه الکساندر ونت به این موضوع پرداخته است.

نگاهی به دیدگاه‌ها و رویکردهای گوناگون سیاسی و امنیتی خاورمیانه این نکته را نمایان می‌سازد که "دیگری‌ها" در سطوح مختلف ساختاری و کارگزاری در خاورمیانه به جای این که عاملی برای درک خویشتن و محرک‌های هویت ساز باشند، بیشتر در نقش عناصر تهدیدساز و تنش آفرین در این منطقه ظاهر می‌شوند. زیرا دیگری‌ها در خاورمیانه در بستر تضاد منافع، ناهمگونی‌های فرهنگی و اجتماعی، ناسازگاری‌های ایدئولوژیکی، فعالیت‌های تنش آفرین و خصمانه و... شکل می‌گیرند. همین مسأله موجب می‌شود دیگری‌ها به جای این که در تعامل‌های سیاسی نقش ایفا کنند، با مؤلفه‌های امنیتی منطقه گره بخورند. بر این اساس و با توجه به نقش و جایگاه دیگری‌ها می‌توان گفت؛ شکل‌گیری ترتیبات سیاسی کلان و پایدار در خاورمیانه امری بسیار مشکل و تا حدی غیر ممکن است و به جای آن ترتیبات امنیتی شکل می‌گیرد. به عبارتی دیگر، با توجه به حجم تهدیدات و بحران‌ها، کنش‌گران منطقه‌ای و به خصوص دولت‌ها در خاورمیانه، به جای همکاری برای اتحاد و بهره‌گیری از منافع مشترک جمعی و منطقه‌ای، به دنبال همکاری با یکدیگر برای ائتلاف جهت کنترل دیگری‌ها و کاهش تنش‌ها و بحران‌ها هستند.